

V Štrasburgu 12.12.2012
COM(2012) 742 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU**

Nový európsky prístup k neúspechu v podnikaní a platobnej neschopnosti

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU

Nový európsky prístup k neúspechu v podnikaní a platobnej neschopnosti

1. ÚVOD: SPRAVODLIVOSŤ PRE RAST

Vzhľadom na vážnu hospodársku a sociálnu krízu, ktorej Európa čelí, prijíma Európska únia opatrenia na podporu oživenia hospodárstva, stimulovanie investícií a zachovanie zamestnanosti. Prijímanie opatrení na zabezpečenie udržateľného rastu a prosperity patrí k najvyšším politickým prioritám¹.

Dlhová kríza má priamy dosah na ľudí, pracovné miesta a podniky. Hospodárska kríza viedla k zvýšeniu počtu krachujúcich podnikov. V priebehu rokov 2009 – 2011 v EÚ vyhlásilo úpadok približne 200 000 podnikov ročne. Približne jedna štvrtina týchto bankrotov má cezhraničný prvok. Zhruba 50 % všetkých nových podnikov neprežije prvých päť rokov svojej existencie. Odhaduje sa, že v dôsledku platobnej neschopnosti zaniká každý rok 1,7 milióna pracovných miest.

V súlade so stratégiou Európa 2020, ročným prieskumom rastu a nedávno prijatým Aktom o jednotnom trhu II² sa rast stal ťažiskom programu Komisie v oblasti spravodlivosti („Spravodlivosť pre rast“). Modernizácia pravidiel EÚ súvisiacich s platobnou neschopnosťou zameraná na uľahčenie prežitia podnikov a poskytovanie druhej šance podnikateľom bola identifikovaná ako kľúčové opatrenie na zlepšenie fungovania vnútorného trhu. Štokholmský program z roku 2009³ v súvislosti s európskym priestorom spravodlivosti zdôraznil význam, ktorý majú pravidlá týkajúce sa platobnej neschopnosti pre podporu hospodárskej činnosti.

Európa by mala reagovať vytvorením účinného systému na obnovu a reštrukturalizáciu podnikov, ktorý by im pomohol prekonať finančné krízy, efektívnejšie fungovať a prípadne začať odznova. Týka sa to nielen veľkých nadnárodných spoločností, ale aj 20 miliónov malých podnikov, ktoré sú základným pilierom hospodárstva Európy. Účinné riešenie prípadov platobnej neschopnosti je pre európske hospodárstvo a udržateľný rast dôležitou otázkou.

Nariadenie EÚ o konkurznom konaní⁴ bolo prijaté s cieľom riešiť otázky cezhraničnej platobnej neschopnosti prostredníctvom uznávania a koordinácie vnútroštátnych konkurzných konaní a vyhnúť sa situáciám, ktoré by zúčastnené strany podnecovali k premiestňovaniu majetku alebo súdneho konania z jedného členského štátu do druhého v snahe získať výhodnejšie právne postavenie (tzv. *forum shopping*). Vzhľadom na to, že nariadenie má cezhraničný rozsah pôsobnosti, neharmonizovali sa ním právne predpisy vzťahujúce sa na vnútroštátne konkurzné konania. Rozdiely vo vnútroštátnych právnych predpisoch teda pretrvávajú aj naďalej. To môže viesť k stratám hospodárskych činností, nižším výťažkom pre veriteľov a nerovnakému zaobchádzaniu s veriteľmi z rôznych členských štátov. Komisia v súčasnosti navrhuje modernizáciu nariadenia EÚ o konkurznom konaní, navrhované zmeny sa však týkajú len cezhraničných prípadov.

¹ Pozri list predsedu Barrosa predsedovi Európskeho parlamentu pripojený k prejavu o stave Únie 12. septembra 2012.

² COM(2012) 573.

³ Ú. v. EÚ C 115, 4.5.2010, s. 1.

⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 o konkurznom konaní, Ú. v. ES L 160, 30.6.2000, s. 1.

Moderné konkurzné právo by v členských štátoch malo napomáhať tomu, aby zdravé spoločnosti prežili a podnikatelia mohli dostať druhú šancu. Malo by zabezpečiť rýchle a efektívne konania v záujme dlžníkov aj veriteľov, napomôcť zachovaniu pracovných miest, pomôcť dodávateľom udržať si zákazníkov a majiteľom zachovať hodnoty v životaschopných spoločnostiach.

V záujme dosiahnutia cieľov stratégie Európa 2020 sa musíme zamerať na všeobecný cieľ, ktorým je zlepšenie účinnosti súdnictva v EÚ. Účinné súdne systémy môžu vo veľkej miere prispieť k zníženiu rizík a právnych neistôt a k podpore cezhraničného podnikania, obchodu a investícií. Komisia na základe skúseností s členskými štátmi v rámci programu hospodárskej obnovy identifikovala kľúčovú úlohu reforiem súdnictva. Reformy vnútroštátneho konkurzného práva predstavujú dôležitý nástroj na podporu hospodárskej obnovy. V rámci európskeho semestra 2012 boli niektorým členským štátom vydané odporúčania súvisiace s účinnosťou konkurzných konaní, čo potvrdzuje vplyv súdnych systémov na hospodárstvo. Cieľom je primerané a rýchle riešenie finančných ťažkostí dlžníka pri súčasnej ochrane oprávneného záujmu veriteľa a zabezpečenie prístupu k spravodlivosti pre všetky zúčastnené strany.

V priebehu posledných dvadsiatich rokov sa jednotný trh vyvíjal ako priestor bez prekážok. Ak má spoločnosť finančné ťažkosti, malo by byť rovnako jednoduché získať cezhraničnú pomoc ako pomoc domácu. Vytvorenie rovnakých podmienok vo vnútroštátnych právnych predpisoch súvisiacich s platobnou neschopnosťou by malo viesť k zvýšeniu dôvery v systémy iných členských štátov zo strany spoločností, podnikateľov a súkromných osôb, ktoré majú v úmysle pôsobiť na vnútornom trhu. Účinné pravidlá týkajúce sa platobnej neschopnosti by zlepšili aj prístup k úverom, čím by sa podnietili investície. Veritelia budú s väčšou pravdepodobnosťou požičovať vtedy, keď sú presvedčení, že ich pôžičky budú vrátené. Väčšia kompatibilita právnych predpisov týkajúcich sa platobnej neschopnosti preto môže zlepšiť fungovanie vnútorného trhu. Aj keď je rôznorodosť súčasťou legítimnej hospodárskej súťaže založenej na vnútroštátnych politických rozhodnutiach, vedie zvyčajne k problému získavania výhodnejšieho právneho postavenia (*forum shopping*)⁵.

Poskytnutie druhej šance podnikateľom, aby sa mohli pokúsiť znovu rozbehnúť životaschopné podnikanie, a zachovanie zamestnanosti sú kľúčovými prvkami nového európskeho prístupu k neúspechu v podnikaní a platobnej neschopnosti. Cieľom tohto prístupu je povzbudiť európske podnikanie na vnútornom trhu. Návrh aktualizácie nariadenia EÚ o konkurznom konaní v cezhraničnom kontexte, ktorý sa predkladá súčasne s týmto oznámením, je už založený na tomto novom prístupe. Podporí ho aj európsky akčný plán v oblasti podnikania.

V tomto oznámení sa kladie dôraz na tie oblasti, v ktorých by rozdiely medzi vnútroštátnymi úpravami insolvenčného práva mohli najvýraznejšie narušiť zavedenie účinného právneho rámca pre platobnú neschopnosť na vnútornom trhu. Účelom tohto oznámenia je identifikovať otázky, na ktoré by sa nový európsky prístup k neúspechu v podnikaní a platobnej neschopnosti mal zamerať s cieľom vytvoriť v členských štátoch kultúru záchrany a oživenia podnikov.

⁵ Tento problém je podrobnejšie opísaný v posúdení vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k revízii nariadenia (ES) č. 1346/2000 o konkurznych konaniach, COM(2012) 744.

2. FORMOVANIE NOVÉHO PRÍSTUPU K PLATOBNEJ NESCHOPNOSTI: POTREBA VYTVORIŤ PODNIKATELSKY PRIAZNIVEJŠIE PROSTREDIE

Európsky parlament aj Komisia už v súvislosti s vnútroštátnymi právnymi predpismi týkajúcimi sa platobnej neschopnosti uskutočnili mnoho výskumov a analýz.

Európsky parlament v novembri 2011 prijal uznesenie o konkurznom konaní⁶. Požadoval v ňom revíziu nariadenia o konkurznom konaní a navrhovaná revízia je teda reakciou na túto výzvu. Európsky parlament takisto odporučil harmonizovať špecifické aspekty konkurzného práva a práva obchodných spoločností jednotlivých členských štátov. Štúdia⁷, ktorej vypracovanie zadala Komisia, poukázala na to, že rozdiely v konkurznom práve jednotlivých štátov môžu vytvárať prekážky, konkurenčné výhody a/alebo nevýhody a spôsobujú problémy spoločnostiam vyvíjajúcim cezhraničnú činnosť alebo ťažkosti s vlastníctvom v rámci EÚ. V štúdii sa konštatovalo, že harmonizácia konkurzných konaní v členských štátoch EÚ by zvýšila účinnosť týchto konaní a procesu reštrukturalizácie podnikov. Tým by sa zároveň zvýšili výťažky pre veriteľov, ak sa prijme rozhodnutie likvidovať majetok, alebo zlepšili vyhliadky na reštrukturalizáciu tým, že by to povzbudilo viac veriteľov podporiť plán reštrukturalizácie. Celkove by to zvýšilo dôveru obchodného a finančného sektora v účinnosť finančnej infraštruktúry EÚ.

Na základe tejto štúdie dospel Európsky parlament k záveru, že „existujú určité oblasti právnych predpisov o platobnej neschopnosti, kde je možné a vhodné dosiahnuť harmonizáciu“. V akýchkoľvek ďalších úvahách o reforme konkurzného práva však bude potrebné zohľadniť dosah na iné dôležité oblasti práva.

Komisia nedávno analyzovala podnikateľskú dynamiku⁸. V štúdii sa nezistili žiadne dôkazy o vplyve právneho systému (zvykové právo/kontinentálny systém) na úroveň podnikania (miera vzniku nových podnikov, celková podnikateľská aktivita, životaschopnosť podnikov). Znamená to, že účinné konkurzné konania nie sú determinované druhom alebo zameraním právneho systému, ale konkrétnymi ustanoveniami, ako sú ustanovenia o mimosúdnom vyrovnaní, zrýchlených konaniach pre malé a stredné podniky, systémy včasného varovania a iné ustanovenia, ktoré významne ovplyvňujú účinnosť systému. Krajiny, ktoré dosahujú najlepšie výsledky, majú zavedené účinné právne rámce pre konkurz a systémy včasného varovania. Zo štúdie vyplýva, že takmer všetky krajiny s právnym systémom konkurzných konaní, ktorý sa považuje za veľmi účinný, disponujú aj veľmi účinnými nástrojmi včasného varovania.

Pokiaľ ide o podporu účinnej druhej šance⁹, dôležitou otázkou je „obdobie na zbavenie dlhov“, teda obdobie, ktoré musí uplynúť od konkurzu (likvidácie) spoločnosti, aby mohla obnoviť podnikanie. Zbavenie dlhov sa často považuje za rozhodujúce pre možnosť nového štartu. V súčasnosti sa obdobie na zbavenie dlhov v jednotlivých krajinách značne líši. V niektorých krajinách sa čestným podnikateľom, ktorí zbankrotovali, automaticky priznáva

⁶ Uznesenie EP z 15.11.2011 s odporúčaniami pre Komisiu o konkurznom konaní v rámci práva obchodných spoločností EÚ.

⁷ „Harmonizácia konkurzného práva na úrovni EÚ“, Európsky parlament 2010, PE 419.633. Po nej nasledovala štúdia o harmonizácii konkurzného práva na úrovni EÚ, pokiaľ ide o začatie konania, prihlasovanie pohľadávok a overovanie a plány reštrukturalizácie, EP 2011, PE 432.766.

⁸ „Dynamika podnikov: založenie, transfer podnikov a konkurz“, Európska komisia, GR pre podnikanie a priemysel, január 2011. Táto správa obsahuje štúdiu o hospodárskom dosahu právnych a administratívnych postupov v prípade konkurzu a možnosti druhej šance po konkurze v 33 európskych krajinách (27 členských štátov EÚ a Island, Nórsko, Chorvátsko, Turecko, Srbsko a Čierna Hora).

⁹ Pozri „Druhá šanca pre podnikateľov: prevencia bankrotov, zjednodušenie konkurzných postupov a podpora nového štartu“, správa skupiny expertov, Európska komisia, GR pre podnikanie a priemysel, január 2011.

zbavenie dlhov ihneď po dokončení likvidačného konania. V ďalších krajinách musia spoločnosti o zbavenie dlhov požiadať, zatiaľ čo v iných možnosť zbavenia dlhov pre spoločnosti v úpadku vôbec neexistuje.

Ďalšia úvaha o otázke „druhej šance“ odkazuje na nový podnikateľský štart podnikateľa, ktorý predtým zbankrotoval. V mnohých európskych krajinách existuje politický záväzok riešiť otázku neúspechu v podnikaní a podporovať druhú šancu. Členské štáty predložili plány reforiem vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa platobnej neschopnosti, ktorých cieľom je podporiť podnikateľov usilujúcich sa o druhú šancu. Vnútroštátne právne predpisy podľa všetkého poskytnutie takejto druhej šance neľahčujú. To vedie k menšiemu počtu podnikateľov začínajúcich znova, napriek tomu, že neúspešní podnikatelia majú silnú tendenciu opäť podnikáť.

Rada pre konkurencieschopnosť požadovala v máji 2011 prijatie osobitných opatrení. Rada „vyzýva členské štáty, aby podporovali druhú šancu pre podnikateľov tak, že do roku 2013 pre čestných podnikateľov podľa možností obmedzia čas na rehabilitáciu podnikateľa a vyrovnanie dlhov po konkurze na najviac tri roky“¹⁰.

3. OBLASTI VO VNÚTROŠTÁTNOM KONKURZNOM PRÁVE, V KTORÝCH MÔŽE BYŤ APROXIMÁCIA PROSPEŠNÁ

Na základe analýzy uvedených zistení Komisia identifikovala viaceré oblasti, v ktorých môžu rozdiely vo vnútroštátnych právnych predpisoch súvisiacich s platobnou neschopnosťou vytvárať právnu neistotu a nepriaznivé podnikateľské prostredie, čo prispieva k menej priaznivým podmienkam pre cezhraničné investície.

3.1. Druhá šanca pre podnikateľov po čestných bankrotoch¹¹

Zásada II iniciatívy Komisie „Small Business Act“ pre Európu¹² je zameraná na podporu druhej šance pre čestných podnikateľov¹³. „Čestný“ neúspech je prípad, keď podnikateľský neúspech nezavinila žiadna zrejma chyba vlastníka alebo manažéra, t. j. že postupoval čestne a podľa pravidiel, na rozdiel od prípadov, v ktorých bol bankrot podvodom alebo bol zapríčinený nezodpovednosťou podnikateľa. Členské štáty sa v nej vyzývajú, aby si vymieňali osvedčené postupy v tejto oblasti.

Zdlhavé a nákladné konkurzné postupy sú hlavným obmedzením účinnej druhej šance. Čestní zbankrotovaní podnikatelia okrem toho často čelia rovnakým obmedzeniam ako podvodní podnikatelia. To nielen prináša riziko, že neúspešní čestní podnikatelia musia čeliť sociálnej stigme spojenej s bankrotom, ale spôsobuje to aj právne a administratívne prekážky, ktoré bránia opätovnému začatiu podnikania. Ťažkosti pri získavaní financovania nových podnikateľských aktivít sa považujú za hlavný problém pre podnikateľov, ktorí začínajú znova. Je však potrebné zohľadniť, že podnikatelia, ktorí začínajú znova, sa učia na vlastných chybách a zvyčajne dosahujú rýchlejšiu rast ako novovytvorené spoločnosti.

Mohli by sa prijať opatrenia zamerané na lepšie rozlišovanie medzi čestným a nečestným bankrotom. Insolvenčné režimy by mohli rozlišovať medzi dlžníkmi, ktorí pri konaní alebo podnikaní vedúcom k zadlženosti postupovali čestne, a tými, ktorí konali nečestne, a mohli by napríklad obsahovať ustanovenie, že úmyselné alebo nezodpovedné nedodržanie právnych povinností zo strany dlžníka podlieha občianskoprávnym postihom a prípadne trestnej

¹⁰ Rada Európskej únie, dokument 10975/11.

¹¹ Existuje jednoznačná potreba odlišiť „čestné“ neúspechy od podvodných a tie podvodné nepodporovať.

¹² KOM(2008) 394 v konečnom znení. Tejto iniciatíve predchádzalo oznámenie „Prekonanie stigmy neúspechu v podnikaní – za politiku druhej šance“, KOM(2007) 584 v konečnom znení.

¹³ Zásada II: „Zabezpečiť, aby čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, mohli rýchlo dostať druhú šancu.

zodpovednosti. Akékoľvek podporné programy na začatie podnikania by mali byť dostupné iba podnikateľom, ktorí zbankrotovali čestne, nemalo by sa však s nimi zaobchádzať inak, ako s podnikateľmi, ktorí nezbankrotovali.

V záujme podpory druhej šance by sa za najdôležitejšie malo považovať prijatie týchto opatrení:

- odlišné likvidačné konanie pre čestných a nečestných podnikateľov,
- vytvorenie a uplatňovanie zrýchlených konaní v prípade čestných bankrotov.

3.2. Obdobia na zbavenie dlhov, ktoré nepodporujú druhú šancu

Zbavenie dlhov je pre druhú šancu kľúčové: primerané obdobie na zbavenie a vyrovnanie dlhu by v prípade čestného podnikateľa nemalo byť dlhšie ako tri roky a malo by sa poskytovať automaticky. Je mimoriadne dôležité, aby sa neúspech v podnikaní nestal takpovediac doživotným trestom¹⁴.

Členské štáty súhlasili s potrebou harmonizácie „obdobia na zbavenie dlhov“ na najviac tri roky, ktorú Rada pre konkurencieschopnosť v máji 2011 odporúčala vo svojich záveroch vydaných v nadväznosti na preskúmanie iniciatívy „Small Business Act“ pre Európu¹⁵.

Skrátenie a zjednotenie „obdobia na zbavenie dlhov“ by bolo dôležitým krokom k vytvoreniu priaznivejšieho a inovačnejšieho podnikateľského prostredia umožňujúceho európskym podnikom fungovať za rovnakých podmienok. Mohol by to byť prvý krok k širšej aproximácii vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa konkurzu.

3.3. Rozdielne šance na reštrukturalizáciu vzhľadom na odlišné pravidlá začatia konania

Existujú značné rozdiely medzi kritériami na začatie konkurzných konaní. V niektorých členských štátoch je možné začať konkurzné konanie iba s dlžníkmi, ktorých už postihli finančné ťažkosti a sú insolventní. V iných členských štátoch je možné začať konanie aj so solventnými spoločnosťami, ktoré v blízkej budúcnosti očakávajú svoju insolventnosť. Ďalšie rozdiely možno zistiť v testoch insolventnosti (ako je test likvidity) prijatých v právnych predpisoch členských štátov. Rozdiely medzi testami insolventnosti evidentne znamenajú, že spoločnosti v podobnej finančnej situácii môžu test insolventnosti v jednom členskom štáte spĺňať, zatiaľ čo v inom nie. V dôsledku toho spoločnosti nemajú rovnakú šancu využiť neformálnu mimosúdnu zmenu obsahu záväzkov s cieľom vyriešiť svoje finančné problémy a vyhnúť sa konkurznému konaniu, ktoré zahŕňa čiastočné alebo úplné zbavenie dlžníka jeho dispozičných práv k majetku a vymenovanie likvidátora.

Ďalší problém súvisí s pravidlami týkajúcimi sa povinného podania návrhu na vyhlásenie konkurzu. Medzi členskými štátmi existujú značné rozdiely, pokiaľ ide o lehoty, ktoré musí dlžník dodržať v prípade, že je povinný podať návrh na začatie konkurzného konania. V niektorých členských štátoch má dlžník na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu dva týždne odvtedy, ako sa stane insolventným, v ďalších členských štátoch je dlžník povinný podať tento návrh do dvoch mesiacov, od kedy sa dozvedel o svojom úpadku. V iných členských štátoch je dlžník povinný podať tento návrh najneskôr do 45 dní od zastavenia platieb.

Dĺžka časového rámca môže mať vplyv na schopnosť dlžníka vyriešiť finančné problémy. Zatiaľ čo krátke lehoty môžu túto schopnosť negatívne ovplyvniť, dlhé lehoty môžu oddialiť

¹⁴ To bolo aj jedno z odporúčaní uvedenej správy skupiny expertov o druhej šanci.

¹⁵ KOM(2011) 78 v konečnom znení.

prijatie opatrení v rámci insolvenčných konaní a oslabiť účinnosť konaní pre všetkých veriteľov.

3.4. Nenaplnené očakávania veriteľov voči rôznym kategóriám dlžníkov

Právne predpisy členských štátov sa odlišujú v tom, aké možnosti stanovujú pre veriteľov, pokiaľ ide o začatie konkurzného konania voči dlžníkom, a v súvislosti s rôznymi kategóriami dlžníkov. Môže byť problematické zosúladiť tieto rozdiely s oprávnenými očakávaniami veriteľov. Veritelia očakávajú, že budú môcť iniciovať konkurzné konanie voči svojim dlžníkom a namiesto využívania konaní, v ktorých dochádza k individuálnemu vymáhaniu nárokov, podnieť začatie kolektívneho konkurzného konania.

Ďalšia oblasť, v ktorej môže byť potrebná aproximácia, sa týka oprávnenia podať návrh na začatie konania voči dlžníkovi. Všetky členské štáty majú systém, ktorý umožňuje dlžníkovi (fyzickej osobe alebo právnickej osobe verejného alebo súkromného práva) vykonávajúcemu podnikateľskú činnosť, veriteľovi a štátu podať návrh na začatie konkurzného konania voči dlžníkovi. Niektoré jurisdikcie však obmedzujú schopnosť dlžníka podať návrh na začatie konkurzného konania tým, že stanovujú osobitné podmienky. Akékoľvek obmedzenia dlžníkovej oprávnenosti podať návrh na začatie konkurzného konania môže viesť k situáciám odlišného zaobchádzania s veriteľmi v prípade začatia hlavného a vedľajšieho konania voči tomu istému dlžníkovi.

3.5. Neistota veriteľov súvisiaca s postupmi pri prihlasovaní a overovaní pohľadávok

S cieľom znížiť neistotu a zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie s veriteľmi v členských štátoch by sa mala zvážiť ďalšia aproximácia pravidiel pre prihlasovanie a overovanie pohľadávok, napr. postupov, lehôt, sankcií a dôsledkov nedodržania právnych predpisov, ako aj informácií poskytovaných veriteľom.

Transparentnosť a účinnosť prihlasovania pohľadávok a postupov pri overovaní majú značný vplyv na schopnosť veriteľov dosiahnuť uspokojivý výsledok konkurzných konaní. Právne predpisy členských štátov túto oblasť upravujú rôzne. Zistené rozdiely sa týkajú lehôt na prihlasovanie pohľadávok a uplatňovanie práv, dostupnosti a prístupu k informáciám o procese a dôsledkov oneskoreného prihlásenia pohľadávok. Lehota na prihlásenie pohľadávok sa často uvádza v rozhodnutí o vyhlásení konkurzu. Nedodržanie tejto lehoty môže mať v rôznych členských štátoch rozdielne dôsledky. V niektorých členských štátoch veriteľ, ktorý pohľadávku nestihol prihlásiť v rámci stanovenej lehoty, môže stratiť právo na uplatnenie pohľadávky a na dosiahnutie uspokojivého výsledku konkurzného konania, zatiaľ čo v iných štátoch tomu tak nie je.

Vzhľadom na to, že nedodržanie pravidiel upravujúcich tento postup môže mať vážne dôsledky, značné rozdiely medzi právnymi predpismi členských štátov majú pravdepodobnejšie väčší dosah na zahraničných veriteľov než na domácich. K týmto dôsledkom patrí strata práva na účasť pri rozdeľovaní výťažku.

3.6. Podpora plánov reštrukturalizácie

Pravidlá týkajúce sa plánov reštrukturalizácie (vrátane obsahu a súvisiacich procesných otázok) zohrávajú zásadnú úlohu pri vytváraní podmienok pre úspešnú reštrukturalizáciu v insolvenčných konaniach. Rigidné a nepraktické pravidlá môžu ohroziť vyhliadky na prijatie plánu reštrukturalizácie, v dôsledku čoho by jedinou možnosťou bola likvidácia spoločnosti. Právne rámce pre plány reštrukturalizácie prijaté v členských štátoch sa výrazne odlišujú. Hlavné rozdiely sa týkajú určenia účastníkov, ktorí môžu konať ako promotéri plánu, a prijatia, zmeny a overovania plánov.

Zatiaľ čo v právnych predpisoch členských štátov sa vo všeobecnosti akceptuje, že navrhnutie plánu prináleža dlžníkovi, pravidlá sa rozchádzajú v otázke, či veritelia môžu plán navrhnúť alebo ovplyvniť jeho vypracovanie. Existujú takisto veľké rozdiely v pravidlách týkajúcich sa postupu prijímania plánu vrátane toho, či sa veritelia delia do kategórií, a požadovaných väčšín. V niektorých členských štátoch sa veritelia do kategórií nedelia. Právne predpisy členských štátov obsahujú rôzne pravidlá týkajúce sa väčšín požadovaných na schválenie plánu. Odlišujú sa takisto normami, ktoré súdy uplatňujú pri preskúmaní plánu. Podľa niektorých právnych predpisov majú súdy značné rozhodovacie právomoci, kým podľa iných sú tieto právomoci pomerne obmedzené.

4. OSOBITNÉ POTREBY MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV V SÚVISLOSTI S PODPOROU DRUHEJ ŠANCE

EÚ venuje osobitnú pozornosť situácii, v ktorej sa nachádzajú MSP, a poskytovaniu druhej šance týmto podnikom. Komisia sa domnieva, že podpora MSP zameraná na riešenie hospodárskych problémov by sa mala poskytovať v rámci¹⁶:

- prevencie,
- obdobia po úpadku a druhej šance,
- mimosúdneho vyrovnanie sporov,
- súdnych konaní.

Reštrukturalizácia môže byť pre malé a stredné podniky veľmi nákladná, a preto je konkurz často jediným prijateľným riešením. Mal by sa nájsť spôsob, ako by bolo možné znížiť náklady na reštrukturalizáciu MSP. Riešením by mohlo byť stanovenie maximálnej výšky poplatkov. Mali by sa zaviesť alternatívne postupy, ktoré by zabezpečovali primerané riešenia pre všetky typy MSP. Konania by mali byť úmerné veľkosti podniku. Mimosúdne konania by mali byť dostupné pre všetky druhy dlžníkov, bez ohľadu na finančné prostriedky, ktoré sú k dispozícii. Priemerné trvanie mimosúdnych vyrovnaní je pomerne krátke, pričom vo väčšine členských štátov EÚ ich miera úspešnosti prekračuje 50 %. Aj keď sú mimosúdne vyrovnanie a predkonkurzné konania len nedávno zavedenými mechanizmami, ich využívanie malými a strednými podnikmi v EÚ neustále stúpa.

Hospodárske problémy môžu mať takisto dosah na MSP ako veriteľov. Predstavitelia niektorých MSP sa domnievajú, že mikropodniky ako veritelia prichádzajú o neprimeraný podiel neuspokojených pohľadávok v konkurznom konaní v dôsledku zdĺhavosti týchto konaní a vnútroštátnych pravidiel priority. Bolo by žiaduce preskúmať, ako je možné zlepšiť postavenie MSP ako veriteľov.

5. OPATRENIA, KTORÉ SA MAJÚ PRIJAŤ

Komisia ako prvý krok navrhuje modernizovať nariadenie EÚ o konkurznom konaní. Okrem toho má v úmysle prijať európsky akčný plán v oblasti podnikania, ktorý by zahŕňal opatrenia na podporu účinných konkurzných konaní a druhej šance.

Ako ďalší krok Komisia zvaží spôsoby riešenia problémov vyplývajúcich z rozdielov medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi súvisiacimi s platobnou neschopnosťou. Individuálne opatrenia na vnútroštátnej úrovni nemôžu zodpovedajúcim spôsobom riešiť výzvy vyplývajúce z nadnárodných aspektov vnútorného trhu. Mohli by sa prijať užitočné opatrenia na zníženie právnej neistoty a vytvorenie podnikateľsky priaznivejšieho prostredia. Cieľom je

¹⁶ „Druhá šanca pre podnikateľov: prevencia bankrotov, zjednodušenie konkurzných postupov a podpora nového štartu“, pozri poznámku pod čiarou č. 9.

riešiť primeraným a rýchlym spôsobom finančné problémy dlžníka pri súčasnom zabezpečení ochrany záujmov veriteľa a uľahčiť záchranu a reštrukturalizáciu podnikov.

Komisia bude aj naďalej pokračovať v prístupe, ktorý začala uplatňovať v rámci predchádzajúceho cyklu európskeho semestra, v kontexte ktorého už niektoré členské štáty reformovali svoje vnútroštátne právne predpisy súvisiace s platobnou neschopnosťou. V prípade potreby je preto možné vydať odporúčania pre jednotlivé krajiny, aby aktualizovali svoje vnútroštátne právne predpisy v tejto oblasti.

Komisia okrem toho zamýšľa prehĺbiť svoju analýzu vplyvu, ktorý majú rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi súvisiacimi s insolvenciou na fungovanie vnútorného trhu. S týmto cieľom nadviaže dialóg s Európskym parlamentom a Radou na základe tohto oznámenia. Komisia takisto začne verejné konzultácie s cieľom získať stanoviská zainteresovaných strán k otázkam, ktoré boli v tomto oznámení identifikované a akýmkoľvek iným súvisiacim otázkam, a k možným riešeniam a možnostiam politiky.